

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om Finlands deltagande i fredsbevarande verksamhet som utövas av Förenta Nationerna och Konferensen om säkerhet och samarbete i Europa och av vissa lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

Enligt förslaget ändras lagen om Finlands deltagande i fredsbevarande verksamhet som utövas av Förenta Nationerna och Konferensen om säkerhet och samarbete i Europa (numera Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa, OSSE) så, att det när beslut om saken fattas blir möjligt att beakta den utveckling av sätten att genomföra fredsbevarande verksamhet som den senaste tiden har skett på internationell nivå. Avsikten med lagändringen är att möjliggöra deltagande i den fredsbevarande verksamheten i den form den numera har efter att under de senaste åren ha utvidgats och uppenbart kommit att omfatta olika slag av operationer. Särskilt inriktar sig den fredsbevarande verksamheten på humanitär hjälpverksamhet och på att skydda civilbefolkningen. Avsikten med lagändringen är ytterligare att göra det möjligt för Finland att delta också i sådan fredsbevarande verksamhet som inbegriper befogenhet att i begränsad

utsträckning använda vapenmakt i syfte att förverkliga de mål som har ställts upp för verksamheten, eller i fråga om vilken fullt bistånd av alla parter i konflikten inte är garanterat. Utanför lagens tillämpningsområde faller sådana militära tvångsåtgärder som är riktade mot enskilda stater. Lagen möjliggör Finlands deltagande i fredsbevarande verksamhet som föranstaltas genom FN:s eller OSSE:s beslut. Enligt förslaget är det finländska deltagandet oberoende av vilken internationell organisation eller vilket internationellt arrangemang där Finland medverkar det är på vars försorg övningarna ordnas.

Lagändringen är nödvändig oavsett hur man framdeles förhåller sig till upprättandet av en s.k. beredskapsstyrka.

Avsikten är att de föreslagna lagarna skall träda i kraft så snart de har antagits och blivit stadfästa.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Lagstiftning och praxis

Enligt 1 § lagen om Finlands deltagande i fredsbevarande verksamhet som utövas av Förenta Nationerna och Konferensen om säkerhet och samarbete i Europa (514/84, lagen om fredsbevarande verksamhet) skall lagen tillämpas på fredsbevarande verksamhet. Någon de-

inition av vad som avses med fredsbevarande verksamhet ingår inte vare sig i lagen eller i beredningen av den. Den fredsbevarande verksamheten baserar sig inte direkt på stadgandena i Förenta Nationernas (FN) stadga, utan har uppstått på grund av praktiska behov, delvis för att ersätta de bestämmelser om militär verksamhet i stadgans VII kapitel som till följd av det kalla kriget inte har tillämpats. Eftersom det inte finns någon exakt definition

av den fredsbevarande verksamheten har FN varit tvungen att planera de enskilda operationerna med beaktande av förhållandena från fall till fall.

FN:s fredsbevarande verksamhet har traditionellt kännetecknats av två viktiga synpunkter: för det första har operationerna upprättats med stöd av samtycke eller annat bistånd av parterna i krisen, och för det andra har den fredsbevarande truppens befogenheter att använda militära maktmedel begränsats till självförsvar. Tillämpningen av kriterierna har dock varit flexibel, och i praktiken har man också någon gång gjort avkall på dem (t.ex. i samband med FN:s operation i Kongo åren 1960 och 1961).

Vid beredningen av lagen om fredbevarande verksamhet har de ovan nämnda synpunkterna, som är utmärkande för den traditionella fredsbevarande verksamheten, tagits i betraktande.

Deltagandet i den fredbevarande verksamheten hör till den finländska FN-politikens centrala insatsområden. Finland har allt sedan år 1956 deltagit i FN:s fredsbevarande uppgifter genom att ställa både övervakningsstyrkor och militärobservatörer till FN:s förfogande. Inalles har över 32 000 finländare tjänstgjort i FN-uppgifter.

För närvarande deltar ca 1 100 finländare i sex olika operationer. Huvuddelen av personalen tjänstgör i finländska bataljoner i den forna jugoslaviska republiken Makedonien och i Mellanöstern i Libanon.

Finländska militärobservatörer tjänstgör förutom i Mellanöstern (UNTSO) och på Balkan (UNPF) också i Kashmir (UNMOGIP) och i Irak/Kuwait-operationen (UNIKOM).

På Cypern (UNFICYP) har Finland en liten stabsavdelning. Kommendör för operationen är för närvarande en finländsk brigadgeneral.

1.2. Internationell jämförelse

Enligt 10 kap. 9 § regeringsformen för Sverige får en svensk väpnad styrka sändas till ett annat land på tre grunder: om riksdagen medger det, om det är medgivet i lag som anger förutsättningarna för åtgärden eller om skyldigheten att vidta åtgärder följer av en internationell överenskommelse som har godkänts av riksdagen. I Sverige trädde en ny lag om väpnad styrka för tjänstgöring utomlands i kraft i januari 1993 (1992:1153). Genom denna

lag bemyndigades regeringen att ställa svenska styrkor till förfogande också för fredsbevarande verksamhet om vilken Konferensen om säkerhet och samarbete i Europa (KSSE, i Sverige ESK) fattat beslut. Den övre gränsen för storleken av de svenska fredsbevarande styrkorna fastställdes till 3 000 personer. Begreppet fredsbevarande verksamhet gavs därmed inte genom denna lag någon annan definition än den som baserar sig på den tidigare lagen från år 1974 (1974:614).

På våren 1993 fattades i Sverige ett politiskt beslut om deltagande i FN:s operation i Bosnien-Hercegovina. Eftersom truppens mandat kunde komma att inbegripa också användningen av vapenmakt, ansåg regeringen att truppens uppgifter kan avvika från "fredsbevarande verksamhet" sådan denna verksamhet definieras i den ovan nämnda fullmaktslagen. På grund härav och med stöd av 10 kap. 9 § regeringsformen bad Sveriges regering skilt för sig i maj 1993 om riksdagens samtycke till att få sända 1 000 personer till Bosnien-Hercegovina, i den händelse att FN:s generalsekreterare anholder härom (Prop. 1992/93:254). Riksdagen gav den 8 juni 1993 sitt samtycke härtil.

I syfte att möjliggöra sådan utbildning för fredsbevarande verksamhet som arrangeras utomlands och som förutsätts för deltagande i samarbetet inom ramen för Natos Partnerskap för fred infördes en speciallag som gäller detta i Sverige den 1 juli 1994.

Vad beträffar lagstiftning och beslutsfattande i frågor som gäller den fredsbevarande verksamheten är situationen i de övriga nordiska länderna inte jämförbar med situationen i Finland och Sverige.

1.3. Bedömning av nuläget

1.3.1. FN:s fredsbevarande verksamhet

Efter att det militära och politiska motsatsförhållandet mellan stormakterna upphört har verksamhetsförutsättningarna för FN:s säkerhetsråd väsentligt förändrats. Detta har tagit sig uttryck också i form av en betydande kvantitativ tillväxt av den fredsbevarande verksamheten. Efter år 1988 har organisationen inlett fler operationer än under de 43 föregående åren sammanlagt. För närvarande pågår 16 operationer. Antalet länder som ställt trupper till organisationens förfogande har för-

dubblats. År 1994 steg kostnaderna för den fredsbevarande verksamheten till 3,6 miljarder US \$.

De kriser som hotar den internationella freden och säkerheten har med tiden ändrat karaktär. Det inträffar allt oftare att konflikterna inte lika tydligt utspelar sig mellan två eller flere stater utan inom en stat eller ett antal stater. Parter i tvisten är ofta beväpnade trupper, som inte entydigt kontrolleras av någon officiell instans. Konflikten har också kunnat leda till att hela statsstrukturen fallit sönder. I den nya situation som uppstått har det varit nödvändigt att utveckla formerna för den fredsbevarande verksamheten. Målet för denna verksamhet har härvid blivit att trygga existensmöjligheterna för de utsatta delarna av befolkningen och att skydda den humanitära hjälpverksamheten. Ibland har målet t.o.m. kunnat vara att trygga förutsättningarna för hela det nationella återuppbyggnadsarbetet.

Till verksamheten har anslutits komponenter som består av civilpersonal och civilpolis. Till operationernas mandat har hört att ordna och övervaka val samt att sköta informationsuppgifter som gäller skydd av de mänskliga rättigheterna. I förhållanden där en väpnad konflikt pågått har parternas fulla medverkan inte kunnat utverkas. Det har varit nödvändigt att utvidga den fredsbevarande styrkans befogenhet att använda vapenmakt i syfte att förverkliga det uppdrag som den blivit ålagd. Dessa "andra generationens fredsbevarande operationer" kan indelas i två huvudtyper:

1) Den traditionella fredsbevarande verksamheten har i huvudsak bestått av övervakning, som har gällt en vapenvila om vilken parterna i konflikten överenskommit eller något motsvarande arrangemang. Operationer av detta slag och behovet av sådana existerar alltjämt. Övervakningsoperationerna kan vad förhållanden och uppgifter beträffar variera i betydande grad. Som exempel kan nämnas UNIFIL i södra Libanon, UNIKOM på gränsen mellan Kuwait och Irak och UNPREDEP i den forna jugoslaviska republiken Makedonien. Av dem fungerar den sistnämnda preventivt och representerar sålunda en alldeles ny typ av operationer.

FN har de senaste åren befullmäktigat regionala organisationer att föranstalta övervakning av vapenstillestånd eller fredsavtal.

2) En ny typ av mandat representerar också de operationer som siktar till att skydda

civilbefolkning eller humanitär hjälpverksamhet som i en konfliktsituation utsatts för våld eller störningar (t.ex. UNPROFOR som verkar i Bosnien-Hercegovina).

Det begrepp som den traditionella fredsbevarande verksamheten står för täcker sålunda i ljuset av erfarenheterna inte helt det område för militär verksamhet på vilket det numera tillämpas. Målet är, förutom att upprätthålla internationell fred och säkerhet, också att skydda och bistå befolkningen i den händelse att freden bryts eller den militära verksamheten fortgår.

Reglerna för den militära verksamheten, särskilt bruket av maktmedel, är i någon mån olika i de ovan nämnda typerna av verksamhet. De fredsbevarande styrkorna har alltid haft rätt att använda vapenmakt i självförsvarssyfte. Redan från och med år 1973 har denna punkt som ingår i reglerna för truppers vapen användning (Rules of Engagement) tolkats så, att som självförsvar betraktas också handlingar som avser att motverka sådan verksamhet som siktar till att förhindra att operationens mandat genomförs. Självförsvaret omfattar härvid också försvar av operationens uppgift. Rätten att bruka maktmedel är reaktiv. Kommendörerna har dock endast i ringa mån begagnat sig av denna rätt.

Ingendera modellen ger rätt att bruka makt offensivt och aktivt för att tvinga parterna i konflikten till sådana politiska, territoriella eller andra arrangemang som är ämne för konflikten. När det gäller den fredsbevarande verksamheten kan maktmedel dock tillgripas — när det är oundvikligt och möjligt utan att äventyra operationernas yttersta avsikt — i en situation som innebär brott mot ett fredsavtal eller i syfte att skydda civilbefolkning eller humanitär hjälpverksamhet mot krigshandlingar.

FN:s säkerhetsråd har under de senaste åren oftast i fråga om de av rådets beslut som gällt operationernas mandat hänvisat till stadgans VII kapitel. Här eftersträvas bl.a. ett förtydligande av de fredsbevarande styrkornas rättsliga ställning samt garantier för truppers säkerhet och rörelsefrihet. Som exempel kan nämnas resolutionen 981 (1995) om FN:s operation i Kroatien (UNCRO). Detta förfarande har gjort det möjligt att upprätta operationer (t.ex. UNIKOM) utan uttryckligt godkännande av alla parter.

Om FN:s säkerhetsråd när det gäller någon speciell konflikt anser det vara nödvändigt att

inleda verksamhet där alla erforderliga medel (också vapenmakt) kan användas i syfte att återställa den internationella freden och säkerheten, måste operationen genomföras på annan grund, t.ex. genom att befullmäktiga medlemsstaterna att utföra uppgiften. Detta gjordes t.ex. i samband med Gulfkriget i syfte att befria Kuwait från den irakiska ockupationen. Härvid talas om militära tvångsåtgärder, som inte faller inom ramen för den fredsbevarande verksamheten.

1.3.2. Andra organisationers verksamhet

År 1992 godkändes de utgångspunkter och verksamhetsprinciper för den fredsbevarande verksamheten som omfattas av KSSE (ombildades år 1994 genom beslut av uppföljningsmötet i Budapest till Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa, OSSE). I Finland har också den gällande lagen om fredsbevarande verksamhet redan reviderats så att den täcker förutom FN:s operationer också OSSE:s eventuella fredsbevarande operationer. Denna lagändring trädde i kraft den 1 juli 1993. OSSE har tills vidare inte genomfört egna fredsbevarande operationer. Även om OSSE:s fredsbevarande verksamhet i enlighet med Helsingforsbesluten bedrivs särskilt inom ramen för bestämmelserna i FN:stadgans VIII kapitel är detta inte något hinder för att OSSE utvecklar andra former av fredsbevarande verksamhet i enlighet med de mål och principer som stadgan anger.

Som resultat av det toppmöte som arrangerades i maj 1994 erbjöd Nordatlantiska försvarsalliansen (NATO) organisationen utomstående länder samarbete bl.a. i frågor som hänför sig till den fredsbevarande verksamheten. Finland anslöt sig till samarbetsarrangemanget Partnerskap för fred (Partnership for Peace, PfP) i maj 1994. I det anbudsdocument som Finland överlämnade till NATO uttryckte Finland sitt särskilda intresse för följande samarbetsområden: utbildning för fredsbevarande verksamhet, räddnings-, efterspanings- och humanitära operationer, utbyte av besök, utbildning och information samt miljövårdssamarbete. Det detaljerade anbudsdocumentet (Individual Partnership Programme, IPP) godkändes i början av oktober 1994 genom notutväxling mellan Finland och NATO.

Inom ramen för PfP erbjuds en möjlighet att

delta i ett program som inbegriper arrangemang allt från utbildningskurser, seminarier och arbetsgrupper på olika områden till multinationella övningar i fredsbevarande verksamhet. Det är uppenbart att de övningar i fredsbevarande verksamhet som äger rum inom ramen för PfP framdeles kommer att öka i antal. I enlighet med definitionen i ramdokumentet för NATO:s partnerskap för fred siktar övningarna till att förbättra förutsättningarna för genomförandet av sådana fredsbevarande operationer som företas med mandat från FN och KSSE. Avsikten med övningarna är att koordinera och utveckla samarbetet särskilt när det gäller ledningen av och aktionsmetoderna för de fredsbevarande styrkorna samt signalmateriel och underhåll.

När Finland vid ingången av år 1995 blev medlem av Europeiska unionen definierades också vårt förhållande till Väst europeiska unionen (VEU). Beslutet om Finlands status som observatör i VEU fattades i början av februari 1995. Både i redogörelsen till riksdagen och i samtal med övriga VEU-partner har Finland meddelat sitt intresse för att delta i krishanteringsverksamhet som utvecklas av VEU.

Som medlem av EU och observatör i VEU skulle Finland kunna delta i fredsbevarande- och krishanteringsoperationer som dessa organisationer verkställer med FN:s och OSSE:s mandat.

Som exempel kan nämnas att VEU håller på att genomföra följande krishanteringsoperationer på det forna Jugoslaviens område:

— SHARP GUARD-samoperationen med NATO på Adriatiska havet, som syftar till att övervaka de ekonomiska sanktionerna mot den federala republiken Jugoslavien (Serbien och Montenegro) (1992-)

— Polis- och tullövervakningsoperationen på Donau i samarbete med de tre kuststaterna, EU och OSSE (1993 —)

— Polisförvaltningen i Mostar som en del av EU:s förvaltningsoperation; detta är den första VEU-operationen som motsvarar den formulering i Maastricht-avtalet enligt vilken VEU har till uppgift att verkställa sådana EU-beslut som inverkar på försvaret (1993—). Finland deltar i denna operation.

NATO och VEU utarbetar som bäst i samarbete det s.k. CJTF-konceptet (Combined Joint Task Forces), som avser en multinationell rörlig stab för alla försvarsgrenar. CJTF möjliggör användning av NATOS gemensamma

resurser också när det gäller sådana operationer i vilka NATO inte deltar i egenskap av organisation. Avsikten med konceptet är att förbättra funktionsförmågan när det gäller FN:s och OSSE:s fredsbevarande och humanitära operationer, inte bara för VEU:s del utan också i fråga om eventuella koalitioner av olika länder. I CJTF-staben skulle kunna delta förutom NATO- och VEU-länderna också sådana länder som överlåter trupper till en operation och som hör till partnerskapsarrangemanget eller står utanför allianserna. Den användning av NATO:s lednings-, signal-, transport- och motsvarande arrangemang som CJTF-konceptet möjliggör kan komma i fråga framför allt när det gäller krävande fredsbevarande eller humanitära operationer som förusätter snabb aktion. Också Finlands deltagande i operationer av detta slag kan i vissa fall vara motiverat.

2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

2.1. Målen

Den gällande lagen om fredsbevarande verksamhet stiftades under förhållanden där med bevarandet av fred enligt vedertagen uppfattning avsågs en sådan verksamhet som innebär att trupperna verkar i uppgifter och förhållanden, om vilka överenskommelse har träffats mellan parterna i konflikten. Som ett typiskt exempel kan betraktas uppgiften att övervaka verkställigheten av en överenskommen vapenvila. Lagen har därför tolkats så, att den inte medger deltagande i sådan verksamhet som inte grundar sig på samförstånd mellan alla parter i en konflikt eller som kan innefatta användning av vapenmakt eller andra tvångsåtgärder mot någon av parterna. I nuvarande och potentiella förhållanden utesluter denna begränsning också sådana fredsbevarande uppgifter, i vilka det skulle vara förenligt med Finlands intresse att delta.

Finlands deltagande är begränsat till att gälla FN:s och OSSE:s fredsbevarande verksamhet. Den ovan beskrivna internationella utvecklingen har utvisat, att Finland måste kunna delta också i sådana fredsbevarande operationer som föranstaltas av andra internationella organisationer och arrangemang. Förutsättningen är dock också härvid att förans-

taltandet av den fredsbevarande verksamheten i fråga baserar sig på FN:s eller OSSE:s beslut.

Den senaste tidens erfarenheter framhäver behovet av beredskap också med tanke på sådana uppgifter och förhållanden, i fråga om vilka osäkerhet råder när det gäller avtal som har träffats eller samförstånd. Avsikten med den föreliggande propositionen är att göra det möjligt för Finland att delta särskilt i operationer med humanitärt syfte, till dess skäligt samförstånd t.ex. genom FN:s förmedling uppnåtts beträffande formerna och målen för verksamheten. Däremot krävs inte att alla parter ger sitt fulla samtycke till alla delar av mandatet.

Med fredsbevarande verksamhet förstås sålunda också sådan militär verksamhet som har beslutats med stöd av VII kapitlet i FN:s stadga och som kan inbegripa möjligheten att i begränsad utsträckning bruka maktmedel när det gäller att trygga genomförandet av uppgiften. Begränsat bruk av maktmedel bör härvid ses endast som ett, i praktiken ofta teoretiskt, medel att säkra genomförandet av den fredsbevarande styrkans uppgift. Eftersom en väsentlig faktor också i så kallad utvidgad fredsbevarande verksamhet är att parternas godkännande har erhållits kan maktmedel i praktiken tillgripas endast i undantagsfall, t.ex. mot beväpnade grupper som står utanför parternas kontroll.

Utanför lagens tillämpningsområde faller de tvångsåtgärder som avses i artikel 42 och 51 i FN:s stadga samt eventuella andra militära operationer i fråga om vilka mandatet inbegriper en uppgift som kräver aktivt och offensivt bruk av maktmedel, som t.ex. tvingande av parterna i konflikten att omfatta en viss lösning eller avvapning. Avsikten är inte heller att lagen skall gälla den situation som avses i 33 § RF.

Det bör beaktas, att den omständigheten att en operation upprättas med stöd av VII kap. FN:s stadga inte som sådan gör operationen i fråga till en tvångsåtgärd. Väsentligt är att granska operationens uppgifter och regler för bruk av maktmedel. Åskådliga exempel är dels UNIKOM, dels UNOSOM II.

UNIKOM, som verkar på gränsen mellan Irak och Kuwait, sattes upp utan att samtycke inhämtats från Iraks regering, vilket förutsatte tillämpning av kapitel VII. Trots det kan operationen inte betraktas som en tvångsåtgärd.

gärd, eftersom den är en övervakningsoperation som representerar traditionell praxis för fredsbevarande verksamhet.

UNOSOM II gavs däremot med stöd av stadgans VII kap. fullmakt att bistå t.ex. vid verkställigheten av förbudet mot export av vapen i Somalia eller i praktiken att avvärja parterna, vid behov också med tillgripande av maktmedel. Särskilt mot bakgrund av erfarenheterna från Somalia förefaller det som om FN i praktiken vore i färd med att överge de s.k. fredsframtvängande insatserna som en form av verksamhet vilken FN själv föranstaltar.

Den nuvarande snäva finländska definitionen av begreppet fredsbevarande verksamhet har varit till förfång för våra möjligheter att redan i ett tidigt skede ta del i planeringen av nya operationer. En ännu allvarigare påföljd är att våra erfarenheter av fredsbevarande verksamhet har blivit alltför ensidiga samt att Finlands trovärdighet som fredsbevarare försvagats samtidigt som våra internationella förpliktelser i och med medlemskapet i Europeiska unionen har ökat.

Den snäva definitionen har också haft som följd att Finland ursprungligen inte har ansetts kunna delta i fredsbevarande övningar som ordnats inom ramen för PfP-programmet. Det är dock uppenbart att dessa övningar är sådana former av verksamhet som syftar till att förbättra prestationsförutsättningarna när det gäller verksamhet som bedrivs på FN:s eller OSSE:s mandat. Regeringens utrikesutskott ansåg också 30.11.1994 att Finland kan delta i sådana övningar. Deltagande i övningar som äger rum inom ramen för PfP hjälper för sin del Finland att upprätthålla och vidareutveckla förmågan och beredskapen att delta i den multinationella fredsbevarande verksamheten. Finland bör samtidigt också ha beredskap att själv via PfP ordna utbildning för fredsbevarande verksamhet jämte därtill hörande övningar i Finland för de övriga partnerskapsländerna.

I propositionen föreslås inte någon ändring av beslutsförfarandet när det gäller Finlands deltagande i den fredsbevarande verksamheten. Beslutet om att ställa upp en fredsbevarande styrka fattas alltså av republikens president på framställning av statsrådet. Innan framställningen görs skall statsrådet höra riksdagens utrikesutskott. En förändring jämfört med nuvarande situation vore dock, att förfarandet skulle vara detsamma också när den fredsbe-

varande truppens uppgifter väsentligt ändras i och med att mandatet för hela operationen ändras.

Om den fredsbevarande operationens mandat när beslutet om deltagande fattas eller under operationens förlopp skulle komma att inbegripa mera vittomfattande befogenheter att bruka maktmedel än vad den sedvanliga självförsvarsrätten förutsätter, skall statsrådet enligt förslaget höra hela riksdagen i stället för utrikesutskottet.

Avsikten är att också framdeles välja ut endast frivillig personal för den fredsbevarande verksamheten. Till uppgifter som gäller utbildning kan enligt förslaget förordnas stampersonal och personer som fullgör värnplikt enligt värnpliktslagen. Något behov av att höja det maximala antalet på 2 000 personer som lagen anger föreligger inte.

2.2. De viktigaste förslagen

Tillämpningsområde

I enlighet med den utveckling som ägt rum och alltså pågått på de internationella kollektiva säkerhetsarrangemangens område föreslås att lagens tillämpningsområde definieras så, att som en fredsbevarande uppgift kan betraktas också sådan verksamhet där uppgifterna utförs under förhållanden som på sätt eller annat är fientliga och som för den skull kan kräva begränsat bruk av vapenmakt. Förutsättningen är enligt förslaget att bruket av maktmedel gäller ett speciellt ändamål som definierats av ett behörigt organ inom FN eller OSSE. Målet får dock inte vara t.ex. att tvinga parterna i konflikten att omfatta någon speciell lösning.

Åtgärder som står utanför tillämpningsområdet

Avsikten med den utvidgade definitionen av fredsbevarande verksamhet, sådan den är formulerad här, är dock inte att göra det möjligt att delta i det slag av militär verksamhet som avses i 42 eller 51 artikeln i FN:s stadga och som är riktad mot en enskild stat. I definitionen av dessa aktiviteter används i den föreslagna lagtexten uttrycket "militära tvångsåtgärder som riktas mot en annan stat". Lagens tillämpningsområde utesluter sålunda både sådana av FN:s säkerhetsråd beslutade

och sådana av rådet bemyndigade militära insatser som är riktade mot en stat som har förbrutit sig mot eller hotat den internationella freden eller gjort sig skyldig till ett anfall, och deltagandet i s.k. kollektivt självförsvar. Exempel på sådana insatser är FN:s aktioner i Korea år 1950 samt den internationella alliansens aktioner mot Irak år 1991 (operation Ökenstorm).

Övriga ändringsförslag

Den ändring av stadgandena om utbildningen som ingår i lagen innebär, att utöver den i Finland eller något annat land nationellt arrangerade utbildningen för fredsbevarande verksamhet skulle sådan utbildning kunna ordnas av FN eller OSSE eller andra internationella organisationer eller arrangemang där Finland medverkar. De personer som väljs ut till egentliga fredsbevarande uppgifter kommer också framdeles att vara frivilliga. För att det skall vara möjligt att delta med full styrka i de övningar i fredsbevarande verksamhet som ingår i utbildningen bör stampersonalen och de som fullgör tjänst enligt värnpliktslagen vid behov kunna förordnas att delta i uppgifter som hör samman med utbildningen. Av ovan anförda skäl föreslås att ett stadgande om detta skall ingå i lagen.

Om en person som tjänstgör i en fredsbevarande uppgift inte när han inleder tjänstgöringen redan förut har ett anställningsförhållande till staten har han inte enligt den gällande lagen rätt till de förmåner som anges i semesterlagen. I syfte att eliminera denna olägenhet föreslås att till den nu aktuella lagen fogas ett stadgande om de ifrågavarande personernas rätt till semesterersättning.

En ändring av rubriken för lagen förutsätter att de hänvisningar till lagen i fråga som ingår i lagen om försvarsmakten, strafflagen, militära rättegångslagen samt lagen om fördelningen av åligganden mellan justitiekanslern i statsrådet och riksdagens justiteombudsman

ändras så att de gäller lagen om Finlands deltagande i FN:s och OSSE:s fredsbevarande verksamhet.

Dessutom föreslås i propositionen att begreppet "övervakningsstyrka", som är föråldrat och som i och med att de fredsbevarande uppgifternas karaktär har förändrats också förefaller vilseledande, ersätts med begreppet "fredsbevarande styrka".

3. Propositionens verkningar

Lagändringen har inte i sig några betydande ekonomiska eller organisatoriska verkningar. De semesterersättningar som baserar sig på lagens nya 20 a § skulle vad dem som för närvarande är anställda i fredsbevarande uppgifter beträffar innebära en tilläggskostnad om 8,5 milj. mk på årsnivå. De ekonomiska verkningarna av deltagandet i den fredsbevarande verksamheten utreds skilt för sig för varje enskilt beslut om deltagande i en operation och de medel som behövs för verksamheten anvisas i statens budget och tilläggsbudget. Lagändringen innebär inte ett ställningstagande till upprättandet av en s.k. beredskapsstyrka.

4. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag i försvarsministeriet. Den baserar sig delvis på de förslag som gjordes av en arbetsgrupp som tillsattes av försvarsministeriet och som utförde sitt arbete under år 1993. Arbetsgruppen bestod av tjänstemän som representerade försvarsministeriet, utrikesministeriet och huvudstaben.

Vid beredningen av propositionen har riksdagens utlåtande 2.11.1995 med anledning av statsrådets säkerhetspolitiska redogörelse (Säkerheten för en föränderlig värld) beaktats.

Utlåtanden om propositionen har inhämtats från utrikesministeriet, finansministeriet och huvudstaben.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslagen

1.1. Lagen om Finlands deltagande i fredsbevarande verksamhet som utövas av Förenta Nationerna och Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa

Lagens rubrik. Enligt förslaget ändras lagens rubrik så att den motsvarar den ändrade benämningen på KSSE till OSSE.

1 §. *Tillämpningsområde.* Av de skäl som anges i den allmänna motiveringen förslås att stadgandet om lagens tillämpningsområde ändras så att det blir möjligt för Finland att delta i sådan fredsbevarande verksamhet som föranstaltas genom FN:s eller OSSE:s beslut. Det organ som i realiteten verkställer en operation kan enligt förslaget på grundval av FN:s och OSSE:s beslut vara förutom nämnda organisationer också andra sådana internationella organisationer eller arrangemang med vilka Finland har överenskommit eller överenskommer om samarbete.

Den fredsbevarande verksamheten definieras så att begreppet omfattar, förutom det element som inbegriper det traditionella upprätthållandet av internationell fred och säkerhet, också den humanitära hjälpverksamhet och det skydd av civilbefolkningen som i och med de senaste årens utveckling krävt allt större uppmärksamhet.

Genom det nya 2 mom. som fogas till paragrafen ställs sådana militära tvångsåtgärder som är riktade mot andra stater utanför lagens tillämpningsområde. Att delta i eventuella militära tvångsåtgärder är möjligt endast på grundval av en lag som stiftas särskilt för sig.

2 §. *Beslut om deltagande.* Förfarandet när det gäller att fatta beslut om deltagande i en operation föreslås förbli detsamma som hittills. Beslut om deltagande fattas sålunda av republikens president på framställning av statsrådet. Innan framställningen om uppställande av en styrka görs skall statsrådet höra riksdagens utrikesutskott. Förfarandet är ägnat att understryka betydelsen av förhandsprövningen i samband med beslutsfattning som gäller deltagande i fredsbevarande verksamhet och knyter de högsta statsorganen till beslutsprocessen.

När det gäller fredsbevarande operationer kan det i framtiden uppstå situationer där det

är nödvändigt att väsentligt ändra mandatet för hela operationen under operationens gång. Därför föreslås ett nytt stadgande enligt vilket statsrådet skall höra riksdagens utrikesutskott också i den händelse att väsentliga förändringar av de uppgifter som ålagts en finländsk fredsbevarande styrka planeras.

Om den fredsbevarande operationens mandat när beslutet om deltagande fattas eller under operationens förlopp skulle komma att inbegripa mera vittomfattande befogenheter att bruka maktmedel än vad den sedvanliga självförsvarsrätten förutsätter, skall statsrådet enligt förslaget höra hela riksdagen i stället för utrikesutskottet.

Stadgandet om att riksdagens skall höras i det nya 2 mom. som föreslås bli fogat till lagens 2 § kan enligt regeringens åsikt lämpligast förverkligas så att statsrådet förelägger riksdagen en sådan redogörelse som avses i 36 § riksdagsordningen. Efter att ha behandlat redogörelsen skall riksdagen i det uttalande som behövs för övergång till dagordningen föra fram sin synpunkt på deltagandet i den fredsbevarande verksamheten i fråga.

Begreppet övervakningsstyrka motsvarar inte längre det förändrade innehållet i den verksamhet det är fråga om. Truppen kan ställas upp också för andra än övervakningsuppgifter. Ett exempel på detta är den finländska byggbataljonen som tjänstgjorde inom UNPROFOR-operationen på Balkan åren 1992—1993. I syfte att beakta den förändrade verksamheten föreslås att begreppet övervakningsstyrka i lagen ersätts med begreppet fredsbevarande styrka och i analogi därmed att kommandören för övervakningsstyrkan benämns kommandören för den fredsbevarande styrkan.

Definitionen av den fredsbevarande organisationen, som i den nuvarande lagen ingår i 2 §, föreslås bli överförd till 3 § på grund av att den vad sammanhanget beträffar hör bättre samman med denna paragraf.

3 §. *Organisation, subordinationsförhållanden, inre ordning och behörighet.* I denna paragraf införs den definition av den fredsbevarande organisationen som i den gällande lagen ingår i 2 §. Benämningen "övervakningsstyrka" ersätts enligt förslaget med "fredsbevarande styrka" enligt motiveringen till 2 §.

4 §. *Utgifterna för deltagande och storleken av organisationens personal.* Enligt förslaget änd-

ras paragrafen så att den motsvarar formuleringen i 1 §. I enlighet härmed iakttas vad faktureringen av kostnaderna beträffar FN:s eller OSSE:s allmänna eller särskilt för sig överenskomna ersättningsgrunder. Paragrafens 2 mom. ändras så att till den fredsbevarande personalens maximistorlek inte hänförs utbytespersonal eller personer som genomgår utbildning för kommande fredsbevarande uppgifter.

5 §. *Utbildning och organisering.* Den utbildning för fredsbevarande verksamhet som skall ge de färdigheter som deltagandet i verksamheten i fråga förutsätter har under den tid den nuvarande lagen varit i kraft i hög grad utvecklats. Enligt förslaget ändras också paragrafen på det sätt utvecklingen förutsätter så att det enligt 1 mom. blir möjligt att delta förutom i sådan utbildning som på nationell basis ordnas i hemlandet och i andra länder också i utbildning som ordnas av FN eller OSSE eller andra internationella organisationer eller arrangemang där Finland medverkar. Begreppet utbildning ges naturligtvis härvid en så vittomfattande betydelse att det inbegriper olika slag av kurser och utbildningsarrangemang samt praktiska övningar i fredsbevarande verksamhet.

Enligt förslaget sammanslås nuvarande 1 och 2 mom. till ett nytt 2 mom. med oförändrat sakinnehåll.

I det nya 3 mom. som enligt förslaget fogas till paragrafen ingår grundläggande stadganden om den utbildning för fredsbevarande verksamhet som ges utlänningar i Finland och finländare utomlands. Avsikten är att genom ett uttryckligt stadgande avhjälpa den nuvarande situationen, där man t.ex. när det gällt deltagandet i fredsbevarande övningar som ordnats inom ramen för PfP-programmet varit tvungen att med stöd av tolkning betrakta detta som sådan utbildning som ordnas för tjänstgöring i FN:s eller OSSE:s fredsbevarande organisation.

6 §. *Förbindelse att inställa sig till utbildning eller tjänstgöring.* Det nya 4 mom. som fogas till paragrafen gör det möjligt att förordna försvarsmaktens avlönade personal och personer som fullgör tjänstgöring enligt värnpliktslagen till uppgifter som gäller utbildning för fredsbevarande verksamhet. Det föreslagna nya stadgandet behövs t.ex. när ett finländskt krigsfartyg deltar i fredsbevarande övningar utomlands. Därvid kan man inte ovillkorligen utgå från att hela fartygspersonalen består av frivil-

liga. Full besättning förutsätts för upprätthållande av fartygens insatsberedskap och därvid bör också den stampersonal som tjänstgör ombord på dem och personer som fullgör tjänstgöring enligt värnpliktslagen kunna kvarhållas i sina uppgifter under den tid övningen pågår. Bestämmelsen skulle gälla endast utbildningstillfället medan de egentliga fredsbevarande uppgifterna skulle förutsätta frivillighet.

Utbildning i fredsbevarande verksamhet skulle för en värnpliktig samtidigt fungera som övning i de färdigheter som det är meningen att han skall erhålla när han fullgör tjänstgöring enligt värnpliktslagen. Deltagandet i denna utbildning torde därför inte kunna anses stå i konflikt med värnpliktens syfte enligt vad som anges i regeringsformen

Om den fredsbevarande operationens mandat när beslutet om deltagande fattas eller under operationens förlopp skulle komma att inbegripa mera vittomfattande befogenheter att bruka maktmedel än vad den sedvanliga självförsvarsrätten förutsätter, skall statsrådet enligt förslaget höra hela riksdagen i stället för utrikesutskottet.

Statgandet om att riksdagens skall höras i det nya 2 mom. som föreslås bli fogat till lagens 2 § kan enligt regeringens åsikt lämpligast förverkligas så att statsrådet förelägger riksdagen en sådan redogörelse som avses i 36 § riksdagsordningen. Efter att ha behandlat redogörelsen skall i det uttalande som behövs för övergång till dagordningen föra fram sin synpunkt på deltagandet i den fredsbevarande verksamheten i fråga.

8 §. *Rättigheter och skyldigheter.* Enligt förslaget ändras paragrafen så att den motsvarar formuleringen i 1 §.

9 §. *Behörighetsvillkor.* Försvarsministeriet har alltid fastställt och kommer också framtiden att fastställa behörighetsvillkoren för den fredsbevarande personalen. Eftersom uttrycket "vid behov" således inte behövs föreslås att det slopas i paragrafen.

10 §. *Tjänstgöringsförhållandets början och längd.* Enligt förslaget ändras begreppet övervakningsstyrka till fredsbevarande styrka. Benämningen kommandören för övervakningsstyrkan ändras till kommandören för den fredsbevarande styrkan.

11 §. *Tjänstgöringsförhållandets upphörande i normala fall.* Benämningarna kommandören för övervakningsstyrkan och övervakningsstyr-

ka föreslås bli ersatta med benämningarna kommandören för den fredsbevarande styrkan och fredsbevarande styrka.

12 §. *Tjänstgöringsförhållandets upphörande av särskild orsak.* Enligt den gällande lagen har kommandören för övervakningsstyrkan befogenhet att bestämma att tjänstgöringsförhållandet för en person som tjänstgör i en övervakningsstyrka skall upphöra t.ex. i det fall att personen i fråga gör sig skyldig till en förseelse eller befinns vara olämplig. Kommandören har dessutom befogenhet att bestämma att tjänstgöringsförhållandet skall upphöra på grund av sjukdom eller kroppsskada. Enligt gällande lag är det dock endast försvarsministeriet som kan bestämma att tjänstgöringsförhållandet skall upphöra på en persons egen ansökan. Eftersom några särskilda problem inte i dessa fall är förknippade med beslutsfattandet är det inte motiverat att dessa beslut skall vara underställda endast ministeriets befogenhet. Därför föreslås att paragrafen ändras så att också kommandören för den fredsbevarande styrkan ges rätt att bestämma att ett tjänstgöringsförhållande skall upphöra på grundval av ansökan som av särskild orsak gjorts av en person vilken hör till den fredsbevarande styrkan.

13 §. *Inverkan av hemförlovnings på tjänstgöringsförhållandets upphörande.* Benämningarna kommandören för övervakningsstyrkan och övervakningstyrkan föreslås bli ersatta med benämningarna kommandören för den fredsbevarande styrkan och den fredsbevarande styrkan.

15 §. *Behörig domstol.* I enlighet med reformen av domstolsväsendet föreslås paragrafen bli ändrad så att ordet rådstuvurätt ersätts med tingsrätt.

16 §. *Skadestånd.* Enligt den nuvarande formuleringen av paragrafen kan försvarsministeriet, på de grunder som ministeriet har fastställt med stöd av finansministeriets utlåtande, ersätta en skada som under tjänsteuppdrag eller förhållanden i anslutning därtill har åsamkats egendom som tillhör någon inom den fredsbevarande personalen. Enligt förslaget ändras paragrafens 1 mom. så att stadgandet om inhämtande av finansministeriets utlåtande, vilket är oförenligt med den nuvarande rambudgeteringen och systemet med resultatorienterad ledning, utgår ur paragrafen.

17 §. *Anställningsvillkor.* Fastställandet av anställningsvillkoren för den fredsbevarande personalen genom försvarsministeriets beslut

föresätter också ett sådant på utlåtande från finansministeriet baserat förfarande som anges i motiveringen till 16 §. Eftersom stadgandet om utlåtande också i detta sammanhang är onödigt föreslås att det utgår ur paragrafen.

18 a §. *Grupplivförsäkring.* Enligt förslaget ändras paragrafen så att den överensstämmer med 1 § som gäller lagens tillämpningsområde.

20 a §. *Semesterersättning.* Den fredsbevarande personalen har inte på grundval av den gällande lagen rätt till förmåner enligt semesterlagen. Den statsanställda fredsbevarande personalens egentliga arbetsgivare är dock på grundval av existerande avtal skyldiga att bevilja semester eller betala semesterersättning samt semesterpenning också för den tid tjänstgöringen i fredsbevarande uppgifter varat. Enligt förslaget ändras paragrafen så att semesterlagen (272/73) tillämpas när det är fråga om den fredsbevarande personalen, varvid också andra än de som redan förut har ett anställningsförhållande till staten blir delaktiga av förmånerna enligt semesterlagen. Eftersom det likväl inte är möjligt för den fredsbevarande personalen att utnyttja semestern så länge tjänstgöringen varar, bör personerna i fråga erhålla semesterersättning enligt semesterlagen på grundval av tjänstgöringen i fredsbevarande uppgifter.

21 §. *Tjänstledighet.* I 1 mom. görs enligt förslaget en teknisk ändring som gäller hänvisningen till en paragraf.

22 §. *Beskattning.* Den hänvisning till lagen om skatt på inkomst och förmögenhet (1043/74) som ingår i paragrafen ändras så att hänvisningen gäller inkomstskattelagen (1535/92).

28 §. *Behörighet i ärenden som hör till området för denna lag.* Det stadgande som gäller statsrådets möjlighet att i enskilda fall överföra behörighet på en myndighet som lyder under försvarsministeriet utgår ur paragrafen eftersom det är onödigt.

1.2. Lagen om försvarsmakten

2 §. Enligt förslaget ändras 7 punkten så att den motsvarar försvarsmaktens andel av utbildningen för och verkställigheten av den fredsbevarande verksamheten, sådan denna andel redan i praktiken har blivit.

1.3. Strafflagen

45 kap. 1 §. Enligt förslaget ändras 2 mom. av de skäl som anges i den allmänna motiveringen på så sätt att hänvisningen i lagen när det gäller personal som deltar i fredsbevarande verksamhet görs till lagen om Finlands deltagande i fredsbevarande verksamhet som baserar sig på beslut av Förenta Nationerna och Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa.

1.4. Militära rättegångslagen

2 §. Enligt förslaget ändras stadgandet i 4 mom. om tillämpningen av militära rättegångslagen så att det gäller sådana fredsbevarande organisationer som avses i lagen om Finlands deltagande i fredsbevarande verksamhet som baserar sig på beslut av Förenta nationerna och Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa.

1.5. Lagen om fördelningen av åligganden mellan justitiekanslern i statsrådet och riksdagens justitieombudsman

1 §. Av det skäl som anges i den allmänna motiveringen föreslås att beträffande den laglighetskontroll gällande den fredsbevarande verksamheten som hör till riksdagens justitieombudsmans befogenheter hänvisas till lagen om Finlands deltagande i fredsbevarande verksamhet som baserar sig på beslut av Förenta Nationerna och Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa.

2. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft så snart de har antagits och blivit stadfästa.

3. Lagstiftningsordning

Som ny reglering ingår i lagförslaget ett stadgande om att riksdagen skall höras innan framställning görs om deltagande i en fredsbevarande operation som skulle innebära en mera vittomfattande befogenhet att bruka maktmedel än vad den sedvanliga självförsvarsrätten förutsätter. Enligt motiveringen till regeringens proposition är det lämpligast att hörandet verkställs i form av en redogörelse som statsrådet förelägger riksdagen.

I den gällande lagen om fredsbevarande verksamhet ingår ett stadgande om statsrådets skyldighet att höra riksdagens utrikesutskott innan framställning om uppsättande av en övervakningsstyrka görs. Lagen i fråga har givits i vanlig lagstiftningsordning. Enligt regeringens åsikt kan förfarandet vara detsamma också i det nu aktuella fallet.

Deltagandet i utbildningen för fredsbevarande verksamhet skulle för en person som fullgör tjänst enligt värnpliktslagen samtidigt tjänstgöra som övning i de färdigheter som personen också annars enligt lagens avsikt skall bringas under tjänstgöringstiden. Deltagandet i utbildningen står sålunda inte i strid mot värnpliktens syfte sådant detta anges i regeringsformen, och ändringen av lagen behöver enligt regeringens åsikt inte behandlas i den ordning som gäller för stiftande av grundlag.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av lagen om Finlands deltagande i fredsbevarande verksamhet som utövas av Förenta Nationerna och Konferensen om säkerhet och samarbete i Europa

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 29 juni 1984 om Finlands deltagande i fredsbevarande verksamhet som utövas av Förenta Nationerna och Konferensen om säkerhet och samarbete i Europa (514/84) lagens rubrik samt 1 och 2 §§, 3 § 1 mom., 4, 5, 8—13 och 15 §§, 16 § 1 mom. och 17 §, 18 a § 2 mom., 21 § 1 mom., 22 § 1 mom. och 28 §,

av dessa lagrum lagens rubrik, 1 och 2 §§, 3 § 1 mom., 4 och 8 §§ samt 18 a § 2 mom. sådana de lyder i lag av den 18 juni 1993 (520/93) och 16 § 1 mom. samt 17 § sådana de lyder i lag av den 14 december 1990 (1148/90), samt

fogas till 6 § ett nytt 4 mom. och till lagen en ny 20 a §, som följer:

Lag

om Finlands deltagande i fredsbevarande verksamhet som baserar sig på beslut av Förenta Nationerna och Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa

1 §

Tillämpningsområde

Finland kan delta i fredsbevarande verksamhet som baserar sig på beslut av Förenta Nationerna (FN) eller Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) och som syftar till att upprätthålla internationell fred och säkerhet eller att skydda humanitär hjälpverksamhet och civilbefolkning.

Denna lag tillämpas inte på deltagande i militära tvångsåtgärder som med stöd av artikel 42 eller 51 i FN:s stadga riktas mot en annan stat.

2 §

Beslut om deltagande

Om Finlands deltagande i eller utträde ur fredsbevarande verksamhet beslutar i varje enskilt fall republikens president på framställning av statsrådet. Innan framställning om uppsättande av en fredsbevarande styrka görs skall statsrådet höra riksdagens utrikesutskott. Statsrådet skall dessutom höra riksdagens utrikesutskott i den händelse att väsentliga förändringar beträffande de uppgifter som ålagts en finländsk fredsbevarande styrka planeras.

I den händelse att den fredsbevarande styrkans befogenheter att bruka maktmedel skulle komma att bli mera vittomfattande än vad den sedvanliga självförsvarsrätten förutsätter skall

statsrådet innan framställningen görs höra riksdagen. Samma förfarande skall tillämpas om den fredsbevarande styrkans befogenheter att bruka maktmedel planeras bli utvidgade på det sätt som avses ovan under den fredsbevarande operationens förlopp.

Försvarsministeriet kan bestämma om smärre utvidgningar eller inskränkningar av verksamheten.

3 §

Organisation, subordinationsförhållanden, inre ordning och behörighet

Den finländska fredsbevarande organisationen kan omfatta fredsbevarande styrkor, avdelade enheter och militärobserverare samt enskilda personer. I operativt hänseende är den fredsbevarande organisationen underställd den som föranstaltar den fredsbevarande operationen och i övrigt försvarsministeriet.

4 §

Utgifterna för deltagande och storleken av organisationens personal

Finland deltar i fredsbevarande verksamhet enligt de anslag som för ändamålet beviljats i statsbudgeten under utrikesministeriets och försvarsministeriets huvudtitlar. I fråga om faktureringen av kostnader som Finland har på

grund av den fredsbevarande verksamheten följs av FN eller OSSE allmänt eller särskilt för sig överenskomna ersättningsgrunder.

Den fredsbevarande personalen får, fränsett utbytespersonalen och personal som genomgår utbildning, omfatta högst 2 000 personer.

5 §

Utbildning och organisering

Sådan utbildning för fredsbevarande verksamhet som erfordras för att skapa de färdigheter som deltagandet i fredsbevarande verksamhet enligt denna lag förutsätter får, utöver den utbildning som i Finland eller något annat land ordnas på nationell basis, också ges av FN, OSSE eller andra internationella organisationer eller arrangemang där Finland medverkar.

Om utbildningen för fredsbevarande verksamhet samt beredskaps- och organisationsuppgifterna för den fredsbevarande verksamheten beslutar försvarsministeriet inom ramen för de anslag som beviljats i statsbudgeten. Försvarsministeriet kan överföra skötseln av uppgifterna i fråga på försvarsmakten.

Utbildning för fredsbevarande verksamhet kan ges också utländska militära enheter eller enskilda personer i Finland, och finländska militära enheter eller enskilda personer kan delta i utbildning för fredsbevarande verksamhet också utomlands.

6 §

Förbindelse att inställa sig till utbildning eller tjänstgöring

— — — — —
Förutom de i 1 mom. avsedda personerna kan också försvarsmaktens avlönade personal förordnas att som tjänsteuppgift delta i uppgifter som gäller utbildning. De som fullgör tjänstgöring enligt värnpliktslagen kan förordnas att med tjänstgöringsskyldighet delta i uppgifterna i fråga.

8 §

Rättigheter och skyldigheter

Angående den fredsbevarande personalens rättigheter och skyldigheter gäller vad som stadgas därom i denna lag eller vad försvarsministeriet med stöd av denna lag bestämmer. Om tjänstgöringsskyldigheterna gäller dess-

utom vad den som föranstaltar den fredsbevarande operationen bestämmer i det syfte som anges i 3 § 1 mom.

9 §

Behörighetsvillkor

Försvarsministeriet fastställer behörighetsvillkoren för den fredsbevarande personalen.

10 §

Tjänstgöringsförhållandets början och längd

Kommendören för den fredsbevarande styrkan förordnas av republikens president på framställning av statsrådet. Tjänstgöringsförhållandet börjar på utsatt dag och varar tills vidare. Den övriga fredsbevarande personalen förordnas av försvarsministeriet för högst ett år i sänder. Tjänstgöringsförhållandet börjar när personen i fråga anmäler sig för tjänstgöring på det sätt som försvarsministeriet bestämt.

Om försvarsministeriet inte bestämmer något annat kan kommendören för den fredsbevarande styrkan genom beslut som han fattar innan tjänstgöringsförhållandet löper ut förlänga tjänstgöringsförhållandet för den som tjänstgör i en fredsbevarande styrka för en bestämd tid, sammanlagt högst sex månader.

Kallelse till tjänstgöring och förlängning av tiden för tjänstgöringsförhållandet förutsätter att personen i fråga gett sitt samtycke genom en förbindelse enligt 6 § eller på annat sätt.

11 §

Tjänstgöringsförhållandets upphörande i normala fall

Republikens president bestämmer på framställning av statsrådet när tjänstgöringsförhållandet för kommendören för den fredsbevarande styrkan skall upphöra. Kommendörens tjänstgöringsförhållande upphör även när den fredsbevarande styrkan upplöses.

Tjänstgöringsförhållandet för en annan som hör till den fredsbevarande personalen än kommendören för en fredsbevarande styrka upphör när de tider som avses i 10 § 1 och 2 mom. löper ut eller när hans deltagande i den fredsbevarande verksamheten upphör.

12 §

Tjänstgöringsförhållandets upphörande av särskild orsak

Försvarsministeriet kan bestämma att ett

tjänstgöringsförhållande som nämns i 11 § 2 mom. skall upphöra när det deltagande i den fredsbevarande verksamheten som är i fråga inskränks.

Försvarsministeriet kan vidare bestämma att ett tjänstgöringsförhållande som avses i 11 § 2 mom. skall upphöra, om personen i fråga av särskild orsak ansöker därom, eller om han inte fullgör sina skyldigheter eller om han handlar i strid med dem, om han annars befinns vara olämplig för tjänstgöring eller om hans tjänstgöringsförmåga på grund av sjukdom, kroppsskada eller av annan orsak blivit väsentligt nedsatt. Samma rätt har kommandören för en fredsbevarande styrka beträffande en person som tjänstgör i styrkan.

13 §

Inverkan av hemförlovning på tjänstgöringsförhållandets upphörande

Tjänstgöringsförhållandet fortbestår dock i de fall som avses i 11 och 12 §§ tills personen i fråga har hemförlovats i Finland på det sätt som bestäms av försvarsministeriet. Ministeriet kan på ansökan av personen i fråga eller av annan särskild orsak bestämma att tjänstgöringsförhållandet skall upphöra redan före hemförlovningen i Finland samt berättiga kommandören för den fredsbevarande styrkan att förordna härom beträffande en person som tjänstgör i styrkan.

15 §

Behörig domstol

Domstol enligt 5 § 1 mom. militära rättegångslagen för den personal som nämns i 14 § är Helsingfors tingsrätt. Domstolen kan vid behov sammanträda på det område där den fredsbevarande organisationen är verksam.

16 §

Skadestånd

Försvarsministeriet kan på de grunder som ministeriet har fastställt på ansökan bestämma om ersättning av statens medel för skada som under tjänsteuppdrag eller förhållanden i anslutning därtill har åsamkats egendom som tillhör någon inom den fredsbevarande personalen.

17 §

Anställningsvillkoren

Beträffande den fredsbevarande personalens avlöning, dagtraktamenten, hälso- och sjukvård, övriga naturaförmåner, ersättningar för kostnader och andra anställningsvillkor samt förmåner som tillkommer den som deltar i utbildning som avses i 5 §, för utbildningstiden, och den som på det sätt som avses i 6 § 1 mom. har förbundit sig att delta i utbildning, för den tid förbindelsen avser, gäller utöver denna lag vad som bestäms genom beslut av försvarsministeriet.

18 a §

Grupplivförsäkring

Om någon som stod i ett tjänstgöringsförhållande som avses i denna lag har dött och hans rättsinnehavare har rätt till ersättning som FN eller OSSE med anledning av samma tjänstgöringsförhållande betalar till följd av dödsfallet, utges stöd enligt 1 mom. endast till den del det är större än ersättningen i fråga.

20 a §

Semesterersättning

Till andra än i 21 § avsedda personer betalas när ett tjänstgöringsförhållande som avses i denna lag avslutas semesterersättning enligt vad som stadgas i semesterlagen (272/73).

21 §

Tjänstledighet

Om en person som är i statens tjänst antas till tjänstgöring i en fredsbevarande organisation som avses i 3 § eller till utbildning som avses i 5 § skall han beviljas oavlönad tjänstledighet eller befrielse från arbetet för tjänstgörings- eller utbildningstiden.

22 §

Beskattning

Om beskattningen av inkomst av tjänstgöring som grundar sig på denna lag gäller vad som stadgas i inkomstskattelagen (1535/92) och

lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst och förmögenhet (627/78) samt vad som är bestämt i överenskommelser med främmande stater.

försvarsministeriet rätt att avgöra ärenden som hör till området för denna lag.

Denna lag träder i kraft den 199 .

28 §

Behörighet i ärenden som hör till området för denna lag

Om inte något annat följer av denna lag har

2.

Lag

om ändring av 2 § lagen om försvarsmakten

I enlighet med riksdagens beslut ändras 2 § 7 punkten lagen den 31 maj 1974 om försvarsmakten (402/74), sådant detta lagrum lyder i lag av den 18 juni 1993 (521/93), som följer:

2 §
Försvarsmakten har till uppgift:

satoriska uppgifter enligt vad försvarsministeriet bestämmer därom, samt

7) att delta i utbildningen för fredsbevarande verksamhet och sörja för den fredsbevarande verksamhetens beredskapsuppgifter och organi-

Denna lag träder i kraft den 199 .

3.

Lag

om ändring av 45 kap. 1 § strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut ändras 45 kap. 1 § 2 mom. strafflagen, sådant detta lagrum lyder i lag av den 18 juni 1993 (522/93), som följer:

1 §

Stadgandena om krigsmän tillämpas även på dem som tjänstgör i militära uppgifter inom gränsbevakningsväsendet samt på dem som är i sådan tjänstgöring som avses i lagen om Finlands deltagande i fredsbevarande verksam-

het som baserar sig på beslut av Förenta Nationerna och Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (514/84) enligt vad som särskilt stadgas i lag.

Denna lag träder i kraft den 199 .

4.

Lag**om ändring av 2 § militära rättegångslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 2 § 4 mom. militära rättegångslagen av den 25 mars 1983 (326/83), sådant det lyder i lag av den 18 juni 1993 (523/93), som följer:

2 §

Vad 2 och 3 mom. stadgar om försvarsmakten gäller i tillämpliga delar också gränsbevakningsväsendet och en sådan fredsbevarande organisation som avses i lagen om Finlands deltagande i fredsbevarande verksamhet som

baserar sig på beslut av Förenta Nationerna och Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (514/84).

Denna lag träder i kraft den 199 .

5.

Lag**om ändring av 1 § lagen om fördelningen av åligganden mellan justitiekanslern i statsrådet och riksdagens justitieombudsman**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 1 § 1 mom. 1 punkten lagen den 21 december 1990 om fördelningen av åligganden mellan justitiekanslern i statsrådet och riksdagens justitieombudsman (1224/90), sådant detta lagrum lyder i lag av den 18 juni 1993 (524/93), som följer:

1 §

Justitiekanslern i statsrådet befrias från skyldigheten att övervaka att lagen följs i ärenden som hör till riksdagens justitieombudsman och som gäller

1) försvarsministeriet, med undantag av ärenden som anges i 47 § 1 mom. regeringsformen, eller försvarsmakten, gränsbevakningsväsendet, den fredsbevarande personal som avses

i lagen om Finlands deltagande i fredsbevarande verksamhet som baserar sig på beslut av Förenta Nationerna och Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (514/84) eller militära rättegångar,

Denna lag träder i kraft den 199 .

Helsingfors den 10 november 1995

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Försvarsminister *Anneli Taina*

1.

Lag

om ändring av lagen om Finlands deltagande i fredsbevarande verksamhet som utövas av Förenta Nationerna och Konferensen om säkerhet och samarbete i Europa

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 29 juni 1984 om Finlands deltagande i fredsbevarande verksamhet som utövas av Förenta Nationerna och Konferensen om säkerhet och samarbete i Europa (514/84) lagens rubrik samt 1 och 2 §§, 3 § 1 mom., 4, 5, 8—13 och 15 §§, 16 § 1 mom. och 17 §, 18 a § 2 mom., 21 § 1 mom., 22 § 1 mom. och 28 §,

av dessa lagrum lagens rubrik, 1 och 2 §§, 3 § 1 mom., 4 och 8 §§ samt 18 a § 2 mom. sådana de lyder i lag av den 18 juni 1993 (520/93) och 16 § 1 mom. samt 17 § sådana de lyder i lag av den 14 december 1990 (1148/90), samt

fogas till 6 § ett nytt 4 mom. och till lagen en ny 20 a §, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Lag

om Finlands deltagande i fredsbevarande verksamhet som utövas av Förenta Nationerna och Konferensen om säkerhet och samarbete i Europa

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på Finlands deltagande i Förenta Nationernas (FN) och Konferensens om säkerhet och samarbete i Europa (KSSE) fredsbevarande verksamhet.

2 §

Organisation och beslut om deltagande

Finland kan på begäran av FN eller KSSE delta i upprätthållandet av internationell fred och säkerhet genom att med stöd av beslut som fattas särskilt för varje fall, till FN:s eller KSSE:s förfogande ställa en fredsbevarande organisation, dvs. övervakningsstyrkor, avdelta övervakningsenheter och militärobservatörer samt enskilda personer.

Om Finlands deltagande i eller utträde ur

Lag

om Finlands deltagande i fredsbevarande verksamhet som *baserar sig på beslut* av Förenta Nationerna och *Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa*

1 §

Tillämpningsområde

Finland kan delta i fredsbevarande verksamhet som baserar sig på beslut av Förenta Nationerna (FN) eller Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) och som syftar till att upprätthålla internationell fred och säkerhet eller att skydda humanitär hjälpverksamhet och civilbefolkning.

Denna lag tillämpas inte på deltagande i militära tvångsåtgärder som med stöd av artikel 42 eller 51 i FN:s stadga riktas mot en annan stat.

2 §

Beslut om deltagande

Om Finlands deltagande i eller utträde ur

Gällande lydelse

fredsbevarande verksamhet beslutar republikens president på framställning av statsrådet. Innan framställning om uppsättande av en övervakningsstyrka görs, skall statsrådet höra riksdagens utrikesutskott.

Försvarsministeriet kan bestämma om smärre utvidgningar eller inskränkningar av verksamheten.

3 §

Organisationens subordinationsförhållanden, inre ordning och behörighet

Den fredsbevarande organisationen är i operativt hänseende underställd FN eller KSSE och i övrigt försvarsministeriet.

4 §

Utgifterna för deltagande och storleken av organisationens personal

Finland deltar i fredsbevarande verksamhet enligt de anslag som för ändamålet beviljats i statsbudgeten under utrikes- och försvarsministeriets huvudtitlar. I fråga om ersättningar för kostnader som Finland har på grund av den fredsbevarande verksamheten följs av FN eller KSSE allmänt godtagna principer, om inte något annat särskilt har överenskommit med dem.

Den fredsbevarande personalen får, fransätt utbytespersonalen, omfatta högst 2 000 personer.

Föreslagen lydelse

fredsbevarande verksamhet beslutar i varje enskilt fall republikens president på framställning av statsrådet. Innan framställning om uppsättande av en fredsbevarande styrka görs skall statsrådet höra riksdagens utrikesutskott. Statsrådet skall dessutom höra riksdagens utrikesutskott i den händelse att väsentliga förändringar beträffande de uppgifter som ålagts en finländsk fredsbevarande styrka planeras.

I den händelse att den fredsbevarande styrkans befogenheter att bruka maktmedel skulle komma att bli mera vittomfattande än vad den sedvanliga självförsvarsrätten förutsätter skall statsrådet innan framställningen görs höra riksdagen. Samma förfarande skall tillämpas om den fredsbevarande styrkans befogenheter att bruka maktmedel planeras bli utvidgade på det sätt som avses ovan under den fredsbevarande operationens förlopp.

Försvarsministeriet kan bestämma om smärre utvidgningar eller inskränkningar av verksamheten.

3 §

Organisation, subordinationsförhållanden, inre ordning och behörighet

Den finländska fredsbevarande organisationen kan omfatta fredsbevarande styrkor, avdelade enheter och militärobervatörer samt enskilda personer. I operativt hänseende är den fredsbevarande organisationen underställd den som föranstaltar den fredsbevarande operationen och i övrigt försvarsministeriet.

4 §

Utgifterna för deltagande och storleken av organisationens personal

Finland deltar i fredsbevarande verksamhet enligt de anslag som för ändamålet beviljats i statsbudgeten under utrikesministeriets och försvarsministeriets huvudtitlar. I fråga om faktureringen av kostnader som Finland har på grund av den fredsbevarande verksamheten följs av FN eller OSSE allmänt eller särskilt för sig överenskomna ersättningsgrunder.

Den fredsbevarande personalen får, fransett utbytespersonalen och personal som genomgår utbildning, omfatta högst 2 000 personer.

Gällande lydelse

5 §

Utbildning och organisering

Beträffande utbildning för tjänstgöring i den fredsbevarande organisationen samt *angående de* beredskaps- och organiseringsuppgifter som rör den fredsbevarande verksamheten bestämmer försvarsministeriet inom ramen för de anslag som *för ändamålet* beviljats i statsförslaget.

Försvarsministeriet kan överföra de i 1 mom. nämnda uppgifterna på försvarsmakten.

Föreslagen lydelse

5 §

Utbildning och organisering

Sådan utbildning för fredsbevarande verksamhet som erfordras för att skapa de färdigheter som deltagandet i fredsbevarande verksamhet enligt denna lag förutsätter får, utöver den utbildning som i Finland eller något annat land ordnas på nationell basis, också ges av FN, OSSE eller andra internationella organisationer eller arrangemang där Finland medverkar.

Om utbildningen för fredsbevarande verksamhet samt beredskaps- och organisationsuppgifterna för den fredsbevarande verksamheten beslutar försvarsministeriet inom ramen för de anslag som beviljats i statsbudgeten. Försvarsministeriet kan överföra skötseln av uppgifterna i fråga på försvarsmakten.

Utbildning för fredsbevarande verksamhet kan ges också utländska militära enheter eller enskilda personer i Finland, och finländska militära enheter eller enskilda personer kan delta i utbildning för fredsbevarande verksamhet också utomlands.

6 §

Förbindelse att inställa sig till utbildning eller tjänstgöring

Förutom de i 1 mom. avsedda personerna kan också försvarsmaktens avlönade personal förordnas att som tjänsteuppgift delta i uppgifter som gäller utbildning. De som fullgör tjänstgöring enligt värnpliktslagen kan förordnas att med tjänstgöringsskyldighet delta i uppgifterna i fråga.

8 §

Rättigheter och skyldigheter

Angående den fredsbevarande personalens rättigheter och skyldigheter gäller vad som stadgas därom i denna lag eller bestäms med stöd av detta kapitel. Om den fredsbevarande personalens tjänstgöringsskyldigheter gäller dessutom vad försvarsministeriet eller den behöriga myndigheten inom FN eller KSSE bestämmer i det syfte som anges i 3 § 1 mom.

8 §

Rättigheter och skyldigheter

Angående den fredsbevarande personalens rättigheter och skyldigheter gäller vad som stadgas därom i denna lag eller vad försvarsministeriet med stöd av denna lag bestämmer. Om tjänstgöringsskyldigheterna gäller dessutom vad den som föranstaltar den fredsbevarande operationen bestämmer i det syfte som anges i 3 § 1 mom.

Gällande lydelse

9 §

Kompetensvillkor

Försvarsministeriet fastställer vid behov kompetensvillkoren för den fredsbevarande personalen.

10 §

Tjänstgöringsförhållandets början och längd

Kommendören för övervakningsstyrkan förordnas av republikens president på framställning av statsrådet. Tjänstgöringsförhållandet börjar på utsatt dag och varar tills vidare. Den övriga fredsbevarande personalen förordnas av försvarsministeriet högst ett år i sänder. Tjänstgöringsförhållandet börjar då vederbörande anmäler sig för tjänstgöring på det sätt som försvarsministeriet bestämt.

Om försvarsministeriet inte bestämmer annat, kan kommendören för övervakningsstyrkan genom beslut som han fattar innan tjänstgöringsförhållandet löper ut förlänga tjänstgöringsförhållandet för den som tjänstgör i övervakningsstyrkan för en bestämd tid, sammanlagt högst sex månader.

Kallelse till tjänstgöring och förlängning av tiden för tjänstgöringsförhållandet förutsätter att vederbörande gett sitt samtycke genom en i 6 § nämnd förbindelse eller på annat sätt.

11 §

Tjänstgöringsförhållandets upphörande i normala fall

Republikens president bestämmer på framställning av statsrådet när tjänstgöringsförhållandet för kommendören för övervakningsstyrkan skall upphöra. Kommendörens tjänstgöringsförhållande upphör även då övervakningsstyrkan upplöses.

Tjänstgöringsförhållandet för annan som hör till den fredsbevarande personalen än kommendören upphör då de tider som avses i 10 § 1 och 2 mom. löper ut eller då hans deltagande i den fredsbevarande verksamheten upphör.

12 §

Tjänstgöringsförhållandets upphörande av särskild orsak

Försvarsministeriet kan bestämma att i 11 §

Föreslagen lydelse

9 §

Behörighetsvillkor

Försvarsministeriet fastställer *behörighetsvillkoren* för den fredsbevarande personalen.

10 §

Tjänstgöringsförhållandets början och längd

Kommendören för *den fredsbevarande styrkan* förordnas av republikens president på framställning av statsrådet. Tjänstgöringsförhållandet börjar på utsatt dag och varar tills vidare. Den övriga fredsbevarande personalen förordnas av försvarsministeriet för högst ett år i sänder. Tjänstgöringsförhållandet börjar när *personen i fråga* anmäler sig för tjänstgöring på det sätt som försvarsministeriet bestämt.

Om försvarsministeriet inte bestämmer något annat kan kommendören för *den fredsbevarande styrkan* genom beslut som han fattar innan tjänstgöringsförhållandet löper ut förlänga tjänstgöringsförhållandet för den som tjänstgör i en *fredsbevarande styrka* för en bestämd tid, sammanlagt högst sex månader.

Kallelse till tjänstgöring och förlängning av tiden för tjänstgöringsförhållandet förutsätter att *personen i fråga* gett sitt samtycke genom en förbindelse enligt 6 § eller på annat sätt.

11 §

Tjänstgöringsförhållandets upphörande i normala fall

Republikens president bestämmer på framställning av statsrådet när tjänstgöringsförhållandet för kommendören för *den fredsbevarande styrkan* skall upphöra. Kommendörens tjänstgöringsförhållande upphör även när *den fredsbevarande styrkan* upplöses.

Tjänstgöringsförhållandet för en annan som hör till den fredsbevarande personalen än kommendören för *en fredsbevarande styrka* upphör när de tider som avses i 10 § 1 och 2 mom. löper ut eller när hans deltagande i den fredsbevarande verksamheten upphör.

12 §

Tjänstgöringsförhållandets upphörande av särskild orsak

Försvarsministeriet kan bestämma att ett

Gällande lydelse

2 mom. nämnt tjänstgöringsförhållande skall upphöra på ansökan som vederbörande gjort av särskild orsak samt då det deltagande i den fredsbevarande verksamheten som är i fråga inskränks.

Försvarsministeriet kan vidare bestämma att tjänstgöringsförhållande som avses i 11 § 2 mom. skall upphöra, om vederbörande inte fullgör sina skyldigheter eller om han handlar i strid med dem, om han annars befinns vara olämplig för tjänstgöring eller om hans tjänstgöringsförmåga på grund av sjukdom, lyte eller kroppsskada eller av annan orsak blivit väsentligt nedsatt. Samma rätt har kommandören för övervakningsstyrkan beträffande person som tjänstgör i styrkan.

13 §

Inverkan av hemförlovning på tjänstgöringsförhållandets upphörande

Tjänstgöringsförhållandet fortbestår dock i de fall som avses i 11 och 12 §§ tills vederbörande har hemförlovats i Finland på det sätt som bestäms av försvarsministeriet. Ministeriet kan bestämma att tjänstgöringsförhållandet på ansökan av vederbörande eller av annan särskild orsak skall upphöra redan före hemförlovningen i Finland samt berättiga kommandören för övervakningsstyrkan att förordna härom beträffande person som tjänstgör i styrkan.

15 §

Behörig domstol

Domstol enligt 5 § 1 mom. militära rättegångslagen för den i 14 § nämnda personalen är Helsingfors rådstuvurätt. Domstolen kan vid behov sammanträda på det område där den fredsbevarande organisationen är verksam.

16 §

Skadestånd

Försvarsministeriet kan på de grunder som ministeriet har fastställt med stöd av finansministeriets utlåtande, på ansökan bestämma om ersättning av statens medel för skada som under tjänsteuppdrag eller förhållanden i an-

Föreslagen lydelse

tjänstgöringsförhållande som nämns i 11 § 2 mom. skall upphöra när det deltagande i den fredsbevarande verksamheten som är i fråga inskränks.

Försvarsministeriet kan vidare bestämma att ett tjänstgöringsförhållande som avses i 11 § 2 mom. skall upphöra, om personen i fråga av särskild orsak ansöker därom, eller om han inte fullgör sina skyldigheter eller om han handlar i strid med dem, om han annars befinns vara olämplig för tjänstgöring eller om hans tjänstgöringsförmåga på grund av sjukdom, kroppsskada eller av annan orsak blivit väsentligt nedsatt. Samma rätt har kommandören för en fredsbevarande styrka beträffande en person som tjänstgör i styrkan.

13 §

Inverkan av hemförlovning på tjänstgöringsförhållandets upphörande

Tjänstgöringsförhållandet fortbestår dock i de fall som avses i 11 och 12 §§ tills personen i fråga har hemförlovats i Finland på det sätt som bestäms av försvarsministeriet. Ministeriet kan på ansökan av personen i fråga eller av annan särskild orsak bestämma att tjänstgöringsförhållandet skall upphöra redan före hemförlovningen i Finland samt berättiga kommandören för den fredsbevarande styrkan att förordna härom beträffande en person som tjänstgör i styrkan.

15 §

Behörig domstol

Domstol enligt 5 § 1 mom. militära rättegångslagen för den personal som nämns i 14 § är Helsingfors tingsrätt. Domstolen kan vid behov sammanträda på det område där den fredsbevarande organisationen är verksam.

16 §

Skadestånd

Försvarsministeriet kan på de grunder som ministeriet har fastställt på ansökan bestämma om ersättning av statens medel för skada som under tjänsteuppdrag eller förhållanden i avslutning därtill har åsamkats egendom som

Gällande lydelse

slutning därtill har åsamkats egendom som tillhör någon inom den fredsbevarande personalen.

17 §

Villkor i tjänstgöringsförhållandet

Beträffande den fredsbevarande personalens avlöning, dagtraktamenten, hälso- och sjukvård, övriga naturförmåner, ersättningar för kostnader och andra villkor i tjänstgöringsförhållandet samt förmåner som tillkommer den som deltar i utbildning som avses i 5 §, för utbildningstiden, och den som på det sätt som avses i 6 § 1 mom. har förbundit sig att delta i utbildning, för den tid förbindelsen avser, gäller utöver denna lag vad som enligt utlåtande av finansministeriet bestäms genom beslut av försvarsministeriet.

18 a §

Grupplivförsäkring

Om någon som stod i ett tjänstgöringsförhållande som avses i denna lag har dött och hans rättsinnehavare har rätt till ersättning som FN eller KSSE med anledning av samma tjänstgöringsförhållande betalar till följd av dödsfallet, utges stöd enligt 1 mom. endast till den del det är större än den ersättning som FN eller KSSE betalar.

21 §

Tjänstledighet

Antas den som är i statens tjänst till tjänstgöring i sådan fredsbevarande organisation som avses i 2 § eller till utbildning som avses i 5 §, skall han för tjänstgörings- eller utbildningstiden beviljas oavlönad tjänstledighet eller befrielse från arbetet.

Föreslagen lydelse

tillhör någon inom den fredsbevarande personalen.

17 §

Anställningsvillkoren

Beträffande den fredsbevarande personalens avlöning, dagtraktamenten, hälso- och sjukvård, övriga naturförmåner, ersättningar för kostnader och andra *anställningsvillkor* samt förmåner som tillkommer den som deltar i utbildning som avses i 5 §, för utbildningstiden, och den som på det sätt som avses i 6 § 1 mom. har förbundit sig att delta i utbildning, för den tid förbindelsen avser, gäller utöver denna lag vad som bestäms genom beslut av försvarsministeriet.

18 a §

Grupplivförsäkring

Om någon som stod i ett tjänstgöringsförhållande som avses i denna lag har dött och hans rättsinnehavare har rätt till ersättning som FN eller OSSE med anledning av samma tjänstgöringsförhållande betalar till följd av dödsfallet, utges stöd enligt 1 mom. endast till den del det är större än *ersättningen i fråga*.

20 a §

Semesterersättning

Till andra än i 21 § avsedda personer betalas när ett tjänstgöringsförhållande som avses i denna lag avslutas semesterersättning enligt vad som stadgas i semesterlagen (272/73).

21 §

Tjänstledighet

Om en person som är i statens tjänst antas till tjänstgöring i en fredsbevarande organisation som avses i 3 § eller till utbildning som avses i 5 § skall han beviljas oavlönad tjänstledighet eller befrielse från arbetet för tjänstgörings- eller utbildningstiden.

Gällande lydelse

22 §

Beskattning

Angående beskattning av inkomst av tjänstgöring som grundar sig på denna lag gäller vad som är stadgat i lagen om skatt på inkomst och förmögenhet (1043/74) och lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst och förmögenhet (627/78) samt vad som är bestämt i överenskommelser med främmande stater.

28 §

Behörighet i ärenden som hör till området för denna lag

Om inte annat följer av denna lag eller statsrådet i enskilda fall överför behörighet på myndighet som lyder under försvarsministeriet, har ministeriet rätt att avgöra ärenden som hör till området för denna lag.

Föreslagen lydelse

22 §

Beskattning

Om beskattningen av inkomst av tjänstgöring som grundar sig på denna lag gäller vad som *stadgas i inkomstskattelagen (1535/92)* och lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst och förmögenhet (627/78) samt vad som är bestämt i överenskommelser med främmande stater.

28 §

Behörighet i ärenden som hör till området för denna lag

Om inte *något* annat följer av denna lag har *försvarsministeriet* rätt att avgöra ärenden som hör till området för denna lag.

Denna lag träder i kraft den
199 .

2.

Lag**om ändring av 2 § lagen om försvarsmakten**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 2 § 7 punkten lagen den 31 maj 1974 om försvarsmakten (402/74), sådant detta lagrum lyder i lag av den 18 juni 1993 (521/93), som följer:

Gällande lydelse

2 §

Försvarsmakten har till uppgift:

7) att medverka vid organiseringen av Finlands deltagande i fredsbevarande verksamhet som utövas av Förenta Nationerna och Konferensen om säkerhet och samarbete i Europa; samt

Föreslagen lydelse

2 §

Försvarsmakten har till uppgift:

7) att delta i utbildningen för fredsbevarande verksamhet och sörja för den fredsbevarande verksamhetens beredskapsuppgifter och organisatoriska uppgifter enligt vad försvarsministeriet bestämmer därom, samt

Denna lag träder i kraft den
199 .

3.

Lag**om ändring av 45 kap. 1 § strafflagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 45 kap. 1 § 2 mom. strafflagen, sådant detta lagrum lyder i lag av den 18 juni 1993 (522/93), som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Stadgandena om krigsmän tillämpas även på dem som tjänstgör i militära uppgifter inom gränsbevakningsväsendet samt på dem som är i sådan tjänstgöring som avses i lagen om Finlands deltagande i fredsbevarande verksamhet som utövas av Förenta Nationerna och Konferensen om säkerhet och samarbete i Europa (514/84) enligt vad som särskilt stadgas i lag.

Stadgandena om krigsmän tillämpas även på dem som tjänstgör i militära uppgifter inom gränsbevakningsväsendet samt på dem som är i sådan tjänstgöring som avses i lagen om Finlands deltagande i fredsbevarande verksamhet som *baserar sig på beslut* av Förenta Nationerna och *Organisationen för säkerhet* och samarbete i Europa (514/84) enligt vad som särskilt stadgas i lag.

Denna lag träder i kraft den
199 .

4.

Lag**om ändring av 2 § militära rättegångslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 2 § 4 mom. militära rättegångslagen av den 25 mars 1983 (326/83), sådant det lyder i lag av den 18 juni 1993 (523/93), som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Vad 2 och 3 mom. stadgar om försvarsmakten gäller i tillämpliga delar även gränsbevakningsväsendet och en sådan fredsbevarande organisation som avses i lagen om Finlands deltagande i fredsbevarande verksamhet som utövas av Förenta Nationerna och Konferensen om säkerhet och samarbete i Europa (514/84).

Vad 2 och 3 mom. stadgar om försvarsmakten gäller i tillämpliga delar också gränsbevakningsväsendet och en sådan fredsbevarande organisation som avses i lagen om Finlands deltagande i fredsbevarande verksamhet som *baserar sig på beslut* av Förenta Nationerna och *Organisationen för säkerhet* och samarbete i Europa (514/84).

Denna lag träder i kraft den
199 .

5.

Lag

om ändring av 1 § lagen om fördelningen av åligganden mellan justitiekanslern i statsrådet och riksdagens justitieombudsman

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 1 § 1 mom. 1 punkten lagen den 21 december 1990 om fördelningen av åligganden mellan justitiekanslern i statsrådet och riksdagens justitieombudsman (1224/90), sådant detta lagrum lyder i lag av den 18 juni 1993 (524/93), som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Justitiekanslern i statsrådet befrias från skyldigheten att övervaka att lagen följs i ärenden som hör till riksdagens justitieombudsman och som gäller

1) försvarsministeriet, med undantag av ärenden som anges i 47 § 1 mom. regeringsformen, eller försvarsmakten, gränsbevakningsväsendet, den fredsbevarande personal som avses i lagen om Finlands deltagande i fredsbevarande verksamhet som utövas av Förenta Nationerna och Konferensen om säkerhet och samarbete i Europa (514/84) eller militära rättsgångar,

1) försvarsministeriet, med undantag av ärenden som anges i 47 § 1 mom. regeringsformen, eller försvarsmakten, gränsbevakningsväsendet, den fredsbevarande personal som avses i lagen om Finlands deltagande i fredsbevarande verksamhet som utövas av Förenta Nationerna och *Organisationen för* säkerhet och samarbete i Europa (514/84) eller militära rättsgångar,

Denna lag träder i kraft den
199 .

